

BOGUMIŁA WARZĄCHOWSKA¹

WYSTAWY, KIERMASZE, TARGI – KSIĄŻKI DO NAS CZY MY DO KSIĄŻEK

Otwarcie nowego gmachu Wydziału Teologicznego, na trwale zostanie zapisane w historii rozwoju Uniwersytetu Śląskiego. Wydarzenie to odbiło się głośnym echem w środowisku naukowym i kościelnym. Wywarło duże wrażenie na społeczności lokalnej, czego skutki dało się odczuć w całym regionie. Oprócz podniesłego tonu, który towarzyszył wielu wystąpieniom i przemówieniom, w tło całej imprezy wkomponowano wystawę zagranicznej literatury naukowej.

W dniach od 12 do 14 października 2004 r. w Wydziale Teologicznym zaprezentowano najnowszy światowy dorobek naukowej książki zagranicznej. Organizatorem przedsięwzięcia była Biblioteka Teologiczna i Interantional Publishing Sernice /dalej IPS/. IPS prezentował i oferował do sprzedaży najnowsze tytuły ze wszystkich dziedzin nauki, jako że impreza miała charakter międzyuczelniany. Nie była to pierwsza wystawa organizowana przez Bibliotekę Teologiczną².

Pomysł prezentacji najnowszej literatury zagranicznej społeczności akademickiej podczas inauguracji roku akademickiego na Wydziale Teologicznym zrodził się w International Publishing Service. Przedstawiciele IPS od wielu miesięcy czynili starania u władz Kurii i Wydziału o należyte miejsce prezentacji książek w nowo otwartym

¹ Uniwersytet Śląski w Katowicach - Biblioteka Teologiczna.

² Warząchowska, Bogumiła (2003). Wystawa naukowej książki zagranicznej w Bibliotece Teologicznej. *Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach* s. 9-10

budynku. Firma ta specjalizuje się w imporcie i dystrybucji wysokiej klasy obcojęzycznych publikacji. Zapewnia również stały serwis bibliograficzny, katalogi i materiały reklamowe zagranicznych wydawców. Realizuje zamówienia na książki naukowe i multimedia dostępne na całym świecie oraz na tytuły czasopism wydawanych w każdej formie: druk, dostęp on-line, mikrokopie, dyskiety, CD-romy.

IPS wspólnie z Biblioteką Teologiczną opracował program wystawy. Program ten dotyczył głównie doboru właściwej literatury, przeznaczając zdecydowaną część ekspozycji na publikacje teologiczne i im pokrewne. W tym celu należało przejrzeć wiele katalogów zagranicznych wydawców, skonsultować niektóre dziedziny z pracownikami naukowymi macierzystego Wydziału, oraz samemu zaproponować ważne tytuły, bądź zasugerować dostarczenie publikacji od liczących się kontrahentów na rynku wydawniczym.

Korzystając z gościnnie przydzielonej przestrzeni w nowym budynku, pracownicy biblioteki włączyli się w prace przygotowawcze. Uznano, że część przestronnego, wydzielonego hollu, będzie najwłaściwszym miejscem ekspozycji, które należy odpowiednio zaaranżować i przygotować.

Nie małe znaczenie miało właściwe rozmieszczenie ekspozycji, rozplanowanie działów, zaprezentowanie poszczególnych tytułów książek, rozłożenie we właściwych – dobrze widocznych miejscach katalogów i jakże ważnych materiałów reklamowych. Rzetelna informacja jest podstawą każdej dobrej reklamy³. Duży holl przez kilka dni pełnił funkcję dobrze wyposażonego salonu wystawowego. Graficzna strona napisów, dobre oświetlenie całej ekspozycji oraz odpowiednio ustawiona literatura przyciągały oglądających. Zwiedzającymi wystawę w dniu otwarcia nowego gmachu byli: Jego Eminencja Ksiądz Kardynał Zenon Grocholewski – Prefekt Kongregacji do spraw Wychowania Katolickiego, Ksiądz Biskupi Kościoła Katolickiego i Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego, Magnificencje Rektorzy i członkowie senatu uczelni wyższych, Dziekani Wydziałów Teologicznych, Profesorowie i pracownicy wyższych uczelni

³Muc, Agata [Dok. elektr.] (2004). Współczesne formy reklamy książki naukowej. *EBIB. Elektroniczna Biblioteka* nr 8 (59). Tryb dostępu: <http://ebib.oss.wroc.pl/2004/59/muc.php> [odczyt: 21.07.2005].

państwowych i prywatnych, przedstawiciele władz rządowych i administracyjnych z województwa śląskiego, grono profesorskie wraz ze studentami macierzystego Wydziału oraz wielu studentów z całego środowiska akademickiego. Dla tak szacownego grona warto było się natrudzić, zwłaszcza, że całe przedsięwzięcie zostało dostrzeżone przez odwiedzających.

W wygłoszonych słowach powitania wielokrotnie wyrażano nadzieję, że nowo otwarty budynek stworzony z myślą o studentach będzie dla nich miejscem niezapomnianej przygody, jaką jest zgłębianie teologii i innych nauk, jak również, że wiara jest źródłem nadziei, które nie zawodzi oraz, że przez rzetelne studia i badania naukowe na tym Wydziale będzie można służyć tej nadziei. Te i wiele innych pokrzepiających słów prelegentów uświadomiły, że utworzenie wystawy książek naukowych jest wyjściem naprzeciw oczekiwaniom środowiska akademickiego, jest również możliwością docierania do źródeł i sposobem pogłębiania wiedzy.

Wystawę przygotowano zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami i postulatami czytelników. Wywołała ona duże zainteresowanie i uświadomiła zapotrzebowanie na naukową książkę zagraniczną. Rozesłano wiele zaproszeń i rozklejono dużo plakatów. Reakcja pracowników naukowych była imponująca, bo przecież to oni byli głównymi adresatami prezentowanych publikacji.

W pierwszym dniu wystawy najliczniejszą grupę stanowili goście zaproszeni na otwarcie nowego gmachu. W pozostałych dniach odwiedzającymi byli bibliotekarze z Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego i bibliotek specjalistycznych oraz bibliotekarze z innych bibliotek naukowych środowiska akademickiego.

Zaprezentowano około tysiąca zagranicznych publikacji z zakresu szeroko pojętych nauk humanistycznych i społecznych. Dla większego zainteresowania i przejrzystości ekspozycji podzielono książki na kilkanaście działów, dbając o to, aby każdą grupę wydawnictw zaopatrzyć w stosowne katalogi. Oferowano encyklopedie ogólne i specjalistyczne, słowniki dziedziczne i językowe, religię, filozofię, psychologię, socjologię, historię kultury i historie powszechną, prawo, nauki społeczne i europeistykę. Na wszystkich stoiskach widoczny był dorobek, kilkunastu wydawnictw zagranicznych dla których IPS jest oficjalnym przedstawicielem w Polsce. Wydawnictwami tymi są: Walter de Gruyter, Blackwell Publishe,

Oxford University, Cambridge University, Routledge Ltd, Greenwood Press itp. Nie da się ukryć, że dla wielu wydawnictw tego typu wystawa to nie tylko sposób na sprzedanie większej liczby książek, ale także, a może przede wszystkim okazja do zaprezentowania własnej oferty i zainteresowania potencjalnego odbiorcy, a jest nim szczególnie pracownik naukowy, publikacjami które dopiero się ukazą. Stąd wielka dbałość z jaką pracownicy Biblioteki Teologicznej wychodzą naprzeciw oczekiwaniom pracowników naukowych własnego wydziału, nawiązując kontakty bezpośrednio z wydawcami zagranicznymi, bądź z dystrybutorami naukowej literatury zagranicznej. Efektem takiej współpracy jest regularne dostarczanie do biblioteki wielu egzemplarzowej oferty książek, spośród której z autopsji można dokonać właściwego wyboru. Analizując w ostatnim czasie wpływ literatury do BT, największa ilość stanowi właśnie naukowa książka zagraniczna.

Możliwość bezpośredniego kontaktu z książką nie jest bez znaczenia dla środowiska akademickiego, zwłaszcza dla studentów rozpoczynających pierwsze nieśmiałe kroki na polu naukowym. Z rozmów z pracownikami naukowymi i studentami wynika, że wielu z nich liczy, że w nowo otwartym budynku znajdzie się miejsce na małą księgarnię, lub chociażby punkt sprzedaży naukowych książek teologicznych nie tylko z macierzystego wydziału, ale głównie sprowadzanych z innych wydziałów teologicznych w Polsce. Wprawdzie Biblioteka Teologiczna w ramach wymiany krajowej otrzymuje cały dorobek naukowy ze wszystkich wydziałów teologicznych, to w najlepszym układzie jest to jeden egzemplarz, który pozostaje na wyposażeniu biblioteki⁴. Miłośnicy książek wiedzą, że książka w bibliotece nie jest tym samym co posiadanie na własność poszukiwanego tytułu lub ulubionego autora.

Nie bez znaczenia są tu pewne okoliczności sprzyjające wielu inicjatywom. Usytuowany w centrum miasta gmach Wydziału Teologicznego, z łatwym dojazdem i dostępem parkingowym, z nowoczesnym wystrojem wnętrza powoduje, że wiele firm pragnie zaprezentować swój dorobek właśnie w tym miejscu.

⁴ Olszowy, E. (2005). Wymiana krajowa w Bibliotece Teologicznej Uniwersytetu Śląskiego. *Archiwa Biblioteki i Muzea Kościelne* nr 82, s. 177-186.

Kolejnym przedsięwzięciem, jakie miało miejsce w murach gmachu Wydziału Teologicznego był I Kiermasz Wydawców Katolickich. Było to wydarzenie o zasięgu ogólnopolskim, skierowane do odbiorcy lokalnego. Impreza pod honorowym patronatem Metropolity Katowickiego – Abp. Damiana Zimonia oraz Prezydenta Miasta Katowic Piotra Uszoka odbyła się w dniach 3-4 czerwca 2005 r. Patronatem medialnym objęła go TVP, Radio i inne lokalne media. Tym razem Wydawnictwo św. Jacka – ściśle współpracujące z Wydziałem w zakresie wydawania publikacji naukowych, przy współudziale władz miasta organizowało kiermasz dla ponad 40 wystawców z całej Polski. Propozycja zorganizowania I Kiermaszu Wydawców Katolickich w Katowicach padła podczas ostatniego Walnego Zgromadzenia Stowarzyszenia Wydawców Katolickich w Polsce. Uznano, że Katowice – serce ogromnej aglomeracji, jak również prężnie rozwijające się centrum akademickie – jest doskonałym miejscem na zorganizowanie kiermaszu wydawnictw katolickich. Pierwsze tego typu wydarzenie kulturalne i regionalne na Śląsku spotkało się z wielkim zainteresowaniem, nie tylko klientów indywidualnych, ale również bibliotekarzy i księgarzy, tym bardziej że poprzedzone było szeroko zakrojoną kampanią reklamową – również w ogłoszeniach parafialnych całej archidiecezji.

Biblioteka Teologiczna, chociaż bezpośrednio nie organizowała imprezy, ze względu na lokalizację stała się nieoficjalnym kanałem informacyjnym dla wielu zainteresowanych, a zwłaszcza dla bibliotek ze środowiska akademickiego. Kilka dni przed oficjalnym otwarciem kiermaszu, udzielano informacji o tym gdzie odbywa się wystawa, w jakich godzinach będzie czynna, jacy będą wystawcy, jaka literatura będzie prezentowana i wiele innych szczegółowych pytań. Należało zadbać o wyczerpujący komplet informacji, aby dzwoniących nie odsyłać, lecz w sposób kompetentny zareklamować zbliżającą się imprezę.

Oficjalnego otwarcia dokonał Metropolita Górnośląski Arcybiskup Damian Zimoń – Wielki Kanclerz Wydziału Teologicznego. Dziękował organizatorom za profesjonalny charakter ekspozycji oraz zachęcał zwiedzających nie tylko do dokonania właściwych wyborów i udanych zakupów, ale do udziału w imprezach towarzyszących, zwłaszcza do spotkania z autorami. Powszechnie wiadomo, że targi książki są swego rodzaju świętem książki na którym nie brakuje

możliwości bezpośredniego kontaktu autora z potencjalnym klientem na terenie stoisk, oraz podczas dyskusji panelowych i konferencji prasowych⁵.

Bohaterami katowickiego kiermaszu byli ks. Roman Rusinek, Pallotyń – misjonarz z Rwandy. Kolejne spotkanie to konferencja i późniejsza dyskusja z ks. Franciszkiem Longchampsem de Berier – autorem pracy „Czy poza kościołem nie ma zbawienia”. Wydawnictwo Benedyktynów przygotowało spotkanie z ojcem Leonem Knabitem – autorem książki „Dywan Dobrej Nowiny. Ojciec Leon Knabit OSB nie tylko o wizycie Jana Pawła II w Tyńcu”. To tylko część imprez towarzyszących kiermaszowi, wiele spotkań z autorami, konkursów i promocji książek odbywało się indywidualnie na stoiskach.

W ciągu dwóch dni prezentowano książki, czasopisma, nagrania audio i video oraz wiele innych publikacji wydawanych nakładem oficyn katolickich i wydawnictw. Trudno w to uwierzyć, że jeszcze kilka lat temu bibliotekarze i indywidualni nabywcy mozolnie i wytrwale biegali do księgarń, jeździli na targi i w karkołomny sposób gromadzili literaturę dla potrzeb własnych i dla studentów. Taka forma zakupu to już przeżytek. Teraz sami wydawcy przyjeżdżają najbliżej środowisk akademickich i skupisk studentów, współpracują bezpośrednio z bibliotekami, oferując swoje dzieła nierzadko z dużym rabatem, albo przysyłają zamówione książki, nie obciążając biblioteki kosztami przesyłki.

Odbywający się kiermasz był dużym dobrodziejstwem dla studentów i pracowników naukowych Wydziału Teologicznego. Cieszył widok studentów przeglądających, a zwłaszcza, kupujących książki, rozmawiających z wydawcami i włączających się w profesjonalne dyskusje z autorami. Nie jeden ze studentów uzupełnił swoje zbiory, wielu poznało osobiście autorów poczytnych książek, a inni przeżyli ten kiermasz jako szczególne wydarzenie intelektualne. Na wszystkich stoiskach położono nacisk na eksponowanie nowości oraz zachęcano do korzystania z najnowszych katalogów i folderów reklamowych. Dużym udogodnieniem było to, że wiele tytułów można było na bieżąco konsultować z pracownikami naukowymi Wydziału, którzy starannie penetrowali stoiska i suge-

⁵ Włodarczyk, Jacek (1996). Marketing targowy w trzech pigułkach. *Megaron* nr 10, s. 20-22.

rowali właściwy zakup. Dzięki takiej współpracy Biblioteka Teologiczna mogła zaopatrzyć się w nowości literatury teologicznej, uzupełnić serie oraz złożyć zamówienia na te pozycje, które ukażą się w najbliższym czasie.

Mamy nadzieję, że Kiermasz Wydawców Katolickich w ciągu najbliższych lat na stałe wpisze się w pejzaż Wydziału Teologicznego.

Publikacje autorki na podobny temat:

1. Warząchowska, Bogumiła (2003). Wystawa naukowej książki zagranicznej w Bibliotece Teologicznej. *Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach* s. 9-10.
2. Gacińska Maria; Warząchowska, Bogumiła (2003). Sprawności czytelnicze studentów w ocenie nauczycieli akademickich a oferta dydaktyczna biblioteki uczelnianej. *Praktyka i Teoria Informacji Naukowej* nr 3/4, s. 38-41.
3. Gacińska Maria; Warząchowska, Bogumiła (2001). Formy pracy z czytelnikiem w katalogach Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego. *Praktyka i Teoria Informacji Naukowej* nr 3, s. 46-49.
4. Warząchowska, Bogumiła (1999). Selekcja zbiorów i gospodarka drukami zbędnymi w BG UŚl. *Bibliotekarz* [nr] 6, s. 9-12.
5. Warząchowska, Bogumiła (1997). Wpływ biblioteki i bibliotekarza na motywację czytelniczą studentów. *Bibliotekarz* [nr] 3, s. 9-11.
6. Warząchowska, Bogumiła (1996). Uwarunkowania motywacji czytelniczych studentów. *Bibliotekarz* [nr] 11, s. 10-13.